

Sl 15 Sigtuna, Kv. Trädgårdsmästaren 9–10

Litteratur: H. Gustavson, Th. Snædal, M. Åhlén & M. Stoklund, Runfynd 1988, i: Fornvännen 85 (1990), s. 35 f.; H. Gustavson, Arbetet vid Runverket, Stockholm, i: Nytt om runer 5 (1990, publ. 1991), s. 25.

Äldre avbildning: M. Åhlén, a.a., s. 36

Signum i Samnordisk runtextdatabas: U Fv1990;35

Ett revben av nöt med runinskrift påträffades vid arkeologisk undersökning år 1988 i kv. Trädgårdsmästaren 9–10 (Ruta P2:1. Fyndnummer 1186). Fyndet gjordes i ett mitthårdshus (Hus 11) enligt undersökningsrapporten A. Wikström et al., Fem stadsgårdar (2011), s. 129. Datering till perioden 1200–1230 (fas 9). Revbenets längd är 165 mm, bredd 24 mm och tjocklek 8 mm. Runhöjd 15 mm (6 **p**).

På en av benets konvexa sidor finns en inskrift på sex runor, som läses från vänster.

Fig. 1 Runbenet Sl 15 från kv. Trädgårdsmästaren. Foto Bengt A. Lundberg 1988/Riksantikvarie-ämbetet.

Inskrift:

riø ñops

5

Till läsningen: 1 **r** har öppen form. Bistavens övre spets ansluter till huvudstavens topp, vilket inte framgår av fotot. 3 **ø** har långa dubbelsidiga bistavar snett uppåt höger. Runa 4 **n** har en mycket lågt ansatt ensidig bistav. Eftersom bistaven är ansatt ett gott stycke nedanför huvudstavens mitt och snett nedåt höger når till baslinjen kan den också läsas som en stupad **k**-runa, icke som **u**. I 5 **o** är de ensidiga bistavarna ristade snett nedåt höger. Den övre är skär något igenom huvudstaven, medan den undre utgår från huvudstaven. Runan skulle kunna uppfattas som en stupad **f**-runa. I 6 **p** är bistavens nedre del ytterst grund. Den böjer in mot huvudstaven och korsar den. 7 **s** har långkvistform.

I sin analys av **ø**-runan nämner Marit Åhlén (i Gustavson et al. 1990 s. 36) de talrika exemplen på olika varianter av den vikingatida **o**-runan i medeltida norska runinskrifter och att varianterna med enkel- och dubbelsidiga bistavar där står som tecken för olika fonem. De dubbelsidiga står mestadels för /ø/ och de ensidiga står för /ɔ/ eller /o/. Det överensstämmer enligt henne med bruket på svenskt område. Men runinskrifterna från Sigtuna är inte entydiga i detta avseende.

Runristade lösföremål från Sigtuna

SI 15 Kv. Trädgårdsmästaren 9–10

Inskriften ger inte något underlag för en säker tolkning. En normalisering *rif nōts* 'revben av nöt' är inte möjlig ur grafisk och språkhistorisk synpunkt, inte heller kan man förknippa **nojs** med det feminina substantivet runsvenskt *naudr*, genitiv *naudar* 'nöd'.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av runristade lösföremål från Sigtuna. Dessa publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Helmer Gustavson
Kontakt: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se